

Име

Държавно лесничество "Кирково", административна принадлежност РУГ Кърджали. Лесоустройствен проект 1997 година, ревизионен период 1985-1996.

Местонахождение

ДЛ "Кирково" носи името на село Кирково - административен център на едноименната община. Намира се в най-южната част на Хасковска област. На запад граничи с ДЛ "Златоград", на север с ДЛ "Момчилград", на изток с ДЛ "Крумовград". Южната граница на стопанството достига до държавната ни граница с Република Гърция.

ДЛ "Кирково" обхваща горите с държавно значение на територията на община "Кирково", съставена от землищата на 46 кметства, включващи 72 села. Освен тези селища, като съставни към тях съществуват 84 махали, много колиби и единични къщи.

Географско положение

ДЛ "Кирково" е разположено в най-южната част на Република България и обхваща югозападната част на Източните Родопи, около водосбора на река Върбица, в средното ѝ течение. Малка част от лесничеството - най-югоизточната му част попада във водосбора на река Крумовица.

Територията на ДЛ "Кирково" има форма на неправилен многоъгълник с най-дълъг диагонал в посока северозапад – югоизток, с дължина 36 км въздушна права линия.

Релеф

Релефът на територията на ДЛ "Кирково" е предимно хълмисто-предпланински, като в най-ниските части преминава в равнинно-хълмист, а към билото на държавната ни граница с Гърция (където са най-високите части на стопанството) релефът е нископланински.

В резултат на мощни денудационни процеси през терциера се е получило силно разчленение на макрорелефа в района. Затова сега са характерни острите била и дълбоки долове, стръмните и каменливи склонове, скалистите върхове, които се обуславят от добре развитата и гъста хидрографска мрежа. В северните и източни райони теренът се отличава с умерено стръмни до полегати склонове и по-заоблени била.

Теренът на ДЛ "Кирково" е разположен при надморски височини от 260 м до 1463 м. Най-ниската точка е в землището на село Самодива, там където река Върбица напуска района на лесничеството (в поземлен фонд). Най-високата точка е връх "Вейката" - 1463 м н.в., който в географско отношение е и най-южната точка на България. Средната надморска височина на дървопроизводителната площ е 555 м.

Таблица № 1

за разпределението на дървопроизводителната площ според наклона на терена

Степен на наклона	Площ в хектари	%
равно (0-4)	32,4	0,1
полегато (5-10)	41,0	0,2
наклонено (11-20)	1861,2	7,2
стръмно (21-30)	19594,8	75,8
мн.стръмно (над 31)	4304,6	16,7
Общо:	25834,0	100,0

Хидроложки условия

Река Върбица е главно водно течение в района на ДЛ "Кирково". Навлиза в района на лесничеството в западната му част, близо до село Пресека, където приема водите на своя най-голям ляв приток - река Неделинска. Тече при слаб наклон и с големи завои на изток, а след село Крилатица - на североизток и север, и след село Чутуранци напуска пределите на лесничеството.

Ляв приток на река Върбица е и долът Ахрян дере, който се влива в реката при село Бенковски. На този дол е изграден язовир "Бенковски", който е най-голямото хидротехническо съоръжение в района на лесничеството.

Като десни притоци на река Върбица се явяват: Кушленска река, Дранговска река, река Чорбаджийска и Кирковска река. Последната извира от най-високите части на

стопанството. Водосборът на реката е с ветрилообразна форма и гъста хидрографска мрежа. В нея се вливат множество долове и реки, някои от които са с целогодишно пълноводие. По-важни от тях са: дол Пловилото, Чакаларска река, река Кременска, Двете реки, Шумнатишки дол, Лозенградски дол, Шумнатишка река, Лозенградска река и други.

В най-югоизточната част на лесничеството протича най-горното течение на река Крумовица. Извират южно от прохода "Маказа" и протича през района на лесничеството под името река Кесебир.

Всички описани реки и долове са с много непостоянен воден дебит. Водите им през лятото силно намаляват (до голяма степен поради използването им за напояване), само през пролетта и след продължителни дъждове техните речни легла се напълват с вода, текат бързо, като някои от тях са с пороен характер и влачат големи количества наносни материали.

Геоложки строеж

Геолого-петрографският състав на района на ДЛ "Кирково" е резултат на тектонични процеси, протекли главно през терциера на неозойската ера. Родопската област е съществувала като суша през целия мезозой и началото на неозоя. През това време са се денудирали горните скални пластове. През горния еоцен цялата област започва да потъва и големи площи са били залети с вода. По-късно започнало нагъване, съпроводено с активна вулканична дейност и големи райони са били покрити с андезитна лава. Издигането на областта преди и след плиоцена, довело до оттичане на басейните и оформянето на планинските вериги.

В района на лесничеството се срещат скали от трите основни типа: масивни, седиментни и метаморфни. Масивните (магмени) скали са представени от палеогенни вулканити - андезит и андезитни туфи. Андезит и андезитни туфи изграждат североизточната част на лесничеството. Седиментните (утаечни) скали са представени от пясъчници - предимно варовити (олигоцен, южнобългарски морски тип) и варовици (горен еоцен II - морски тип). Варовиците са разпространени в северната част на лесничеството. Пясъчниците също се срещат главно в северната част.

Метаморфните скали са представени от гнайси, гранитогнайси (Долна серия на метаморфния комплекс - долна и средна свита с мрамори), серпентини (Горен еоцен II - морски тип) и пясъци и чакъли. Гранитогнайсите са разпространени в най-южната част на стопанството. Серпентини изграждат района около река Върбица в западната част на лесничеството. По поречието на река Върбица са формирани пясъци и чакъли (холоцен, кварталнерни речни тераси).

Останалата част от района на ДЛ "Кирково" е изградена от гнайси, които са най-разпространените скали и заемат 78,4% от площта на лесничеството.

Климатични условия

Според класификацията на Събев и Станев "Климатичните райони на България и техният климат" - 1959 г., районът на ДЛ "Кирково" е към Континентално-средиземноморската климатична област, Южнобългарската климатична подобласт. По-голямата част от площта на лесничеството попада в Източнородопски нископланински климатичен район, а останалата част (главно северната и североизточната част на стопанството) е в Климатичния район на източнородопските речни долини.

Няма значителни различия в температурния режим между отделните климатични райони. Така в ниските райони средногодишната температура е 12,2°C, а в по-високите райони тя е 10,8°C, или разликата е само 1,4°C. Тази малка разлика може да бъде обяснена със силното средиземноморско влияние в южната част на лесничеството, където надморските височини са най-високи. Това влияние е причина и за по-високите стойности на средната годишна минимална и максимална температура за ниските райони на стопанството, спрямо тези в по-високите райони.

От голямо значение е периодът, през който средната температура на въздуха се задържа устойчиво над 10°C, тъй като това е периодът на активна вегетация на дървесната растителност. За Климатичния район на източнородопските речни долини той е 210 дни или около 7 месеца, а за Източнородопски нископланински климатичен район този период е 193 дни или около 6 - 6.5 месеца. Общо може да се приеме, че за преобладаваща част от горите на лесничеството вегетационния период е около 7

месеца, а за малка част от горите, разположени по високите части над 1000 м н.в. той е около 6 месеца.

Сезонното разпределение на валежите има средиземноморски характер - зимен максимум и лятно-есенен минимум. С увеличаване на надморската височина се увеличава и количеството на валежите. Най-много валежи падат през м. декември, а най-малко - през м. септември. Годишната сума на валежите се движи от 595 мм (за ниските части) до 975 мм (за високите части). Средната дата на първата снежна покривка за преобладаващата част от лесничеството е 13 декември, а на последната - 16 март. Средният годишен брой на дните със снежна покривка е 90, а средната височина варира от 10 до 19 см.

Общо взето климата в района на ДЛ "Кирково" се формира при наличието на средиземноморско влияние и е много благоприятен за развитието на дървесната растителност.

Данни за температурата на въздуха и за количеството на валежите са представени съответно в Таблица № 2 и Таблица № 3.

Таблица № 2
за температурата на въздуха

Климатичен район с надморска височина в метри	Средна годишна температура	Средна годишна абсолютна минимална	Средна годишна абсолютна максимална
Климатичен район на източнородопските речни долини (0-600 м н.в.)	12,2	-29,2	41,6
Източнородопски нископланински климатичен район (600-1500 м н.в.)	10,8	-25,3	39,1

Таблица № 3
за количеството на валежите

Климатичен район с надморска височина в метри	Сума валежи годишно в мм	Месец с максимална валежна сума	Месец с минимална валежна сума
Климатичен район на източнородопските речни долини	595-775	XII	IX, VIII
Източнородопски нископланински климатичен район	725-975	XII	IX

Почви

Установените почвени формирания в района на ДЛ "Кирково" са обусловени преди всичко от разнообразията в различните показатели на релефа и релефните форми, растителността и характера на почвообразуващите основни скали.

Таблица № 4
за разпределението на дървопроизводителната площ по почвени типове

Типове горски почви	Площ в ха	%
алувиална	8,8	-
алувиално-делувиална	21,9	0,1
кафява горска тъмна	1082,2	4,2
кафява горска преходна	2256,3	8,7
кафява горска светла	179,2	0,7
канелена горска излужена	22192,6	85,9
хумусно-карбонатна	93,0	0,4
Всичко:	25834,0	100,0

Върху значителна площ от територията на ДЛ "Кирково" продължават да действат ерозионни процеси. В районите главно по течението на река Върбица, а също и в североизточната част на лесничеството, почвата от цели склонове е изнесена и на места на повърхността е излязла основната скала. Ерозионни процеси се развиват

върху 10543,6 ха или 36,3% от общата площ на горите, предмет на устройство, като доминира площната ерозия.

Растителност

Съгласно възприетото горскорастително райониране на Република България (проф. Захариев и др., 1979), районът на ДЛ "Кирково" е в Южната крайгранична област, подобласт Ардинска. В зависимост от надморската височина (от 260 до 1463 м) територията на лесничейството попада в Долния равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-800 м.н.в) и в Средния планински пояс на горите от бук и иглолистни (800-1500 м.н.в).

Основните и най-разпространени дървесни видове са бук, зимен дъб, благуна, цер, келяв габър, мъждряк - от естествен произход и черен бор, бял бор, дуглазка, веймутов бор, бреза - от изкуствен произход.

Вертикалната зоналност в разпределението на тези дървесни видове е следната: най-ниските части на стопанството (по течението на по-големите реки), попадащи в Подпояса на крайречните и лонгозни гори (0-800 м н.в.) са заети от изкуствено създадени тополови култури, а попадащите в Подпояса на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-600 м н.в.) и в Подпояса на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (600-800 м.н.в) са заети от дъбови и смесени широколистни гори. Обликът на насажденията от тази горскорастителна зона дават благуна, зимния дъб и бука. Заедно с тях растат цер, габър, ясен, явор, мъждряк, келяв габър и други. В резултат на средиземноморското влияние в района на лесничейството, главно в южната му част се срещат букови и зимендъбови насаждения в добро състояние, при надморска височина 450-500 метра.

В тези подпояси при залесяване на голи дървопроизводителни площи и в резултат на голи сечи за реконструкция са създадени много култури от черен и бял бор, дуглазка, веймутов бор и с участието на бреза, лиственица и други. Характерно за този район (особено около прохода "Маказа") е, че белият бор, залесен при надморска височина над 500 метра, се развива много добре, в добро здравословно състояние е и по растеж не отстъпва на черния бор. Това може да се обясни също със Средиземноморското влияние.

В Подпояса на нископланинските гори от горун, бук и ела (800-1500 м н.в.) преобладават чисти или с незначителен примес букови формации. В долната част на тази зона растат букови насаждения смесени със зимен дъб и габър край доловете, а по високите части и северните склонове се срещат издънкови и семенни букови гори в добро състояние. Заедно с бука растат габър, явор, ясен, череша, липа, брекиня, скоруша, бряст, ела (в местността "Текия чам"), воден габър, които се срещат единично или на малки групи. На много места след изведени голи сечи са създадени култури от бял бор, веймутов бор, дуглазка, бук и други с участието на ела, череша, брекиня и дурги. В резултат на природните условия и човешката дейност в района на лесничейството се срещат още: гръцка ела, кестен, клен, череша и други.

От храстовата растителност и в двата пояса са разпространени: шипка, дрян, глог, къпина, обикновен глог, бърз, хвойна и други, а по-ограничено се срещат смрадлика, драка и птиче грозде.

Тревната растителност е разпространена повсеместно с цялото си многообразие, но в повечето случаи е рядка, рехава, без да образува зачимяване. Най-разпространени са тревите от семейство Житни, а в по-високите части – беладона, живовлек, слез и други.

Таблица № 5
Разпределение на площта по дървесни видове

Дървесни видове	Сегашен състав		Бъдещ състав	
	Залесена площ в ха	в %	Залесена площ в ха	в %
Бял бор	11021,7	43,7	2114,0	8,4
Смърч	98,2	0,4	15,2	0,1
Черен бор	3736,6	14,8	9076,2	36,0
Ела	8,2	-	4,1	-
Дуглазка ела	81,3	0,3	66,8	0,3
Лиственица	3,4	-	5,5	-
Веймутов бор	10,2	-	3,8	-
Дървовидна хвойна	0,6	-	0,6	-

Гръзка ела	5,1	-	5,1	-
Атласки кедър	-	-	47,9	0,2
Бук	5191,0	20,6	6326,7	25,1
Зимен дъб	3005,5	12,0	4023,0	15,9
Благун	1385,7	5,5	2279,4	9,0
Цер	59,8	0,2	37,5	0,1
Габър	7,0	-	7,0	-
Ясен	2,6	-	31,2	0,1
Трепетлика	5,1	-	3,1	-
Явор	2,0	-	335,0	1,4
Бреза	31,4	0,1	-	-
Мъждрян	36,4	0,2	20,5	0,1
Акация	160,7	0,7	94,0	0,4
Космат дъб	29,5	0,1	20,7	0,1
Келяв габър	312,3	1,2	119,0	0,5
Брекиня	-	-	20,4	0,1
Воден габър	0,1	-	-	-
Елша	3,4	-	1,6	-
Кестен	5,5	0,1	5,5	-
Клен	3,1	-	4,1	-
Дребнолистна липа	-	-	2,5	-
Сребролистна липа	-	-	351,6	1,4
Мекиш	-	-	1,4	-
Скоруша	-	-	83,2	0,3
Череша	4,7	-	99,7	0,4
Шестил	-	-	3,7	-
тп I-214	8,2	0,1	-	-
тп Vernirubens	-	-	8,2	0,1
Киселица	-	-	1,1	-
ВСИЧКО	25219,3	100,0	25219,3	100,0

Характеристика на горския фонд

Площта на горския фонд на територията на ДЛ "Кирково" е 33480,1 ха, цялата гори с държавно значение. От тази площ 29030,9 ха са предмет на този лесоустройствен проект и 4449,2 ха са горски пасища.

Площта на чуждите земи сред горския фонд, които се отчитат с отчета на земята е 34,7 ха, сред горите с държавно значение.

Таблица № 6
Разпределение на общата площ по вид на земите

Вид на земите	Площ в ха	%
Залесена площ	25219,3	86,8
Незалесена дървопроизводителна площ	614,7	2,1
Недървопроизводителна площ	3196,9	11,1
Горски пасища	4449,2	-
ОБЩО:	33480,1	100,0

Таблица № 7
Разпределение на общата/залесената площ по вид на горите

Вид на горите	Площ в ха	%
Иглолистни	19184,6 / 16958,3	57,3 / 67,2
Широколистни високоствъблени	2689,0 / 2573,6	8,0 / 10,2
За реконструкция	7767,4 / 2107,1	23,2 / 8,4
Издънкови за прерастване	-	-
Издънкови за превръщане	3769,7 / 3511,4	11,3 / 13,9
Нискоствъблени	69,4 / 68,9	0,2 / 0,3
ВСИЧКО:	33480,1 / 25219,3	100,0

От площта, предмет на устройство, 24625,9 ха (84,8%) са гори с дървопроизводителни и средообразиващи функции и 4405,0 ха (15,2%) са гори ЗРЗТ.

Разпределението на горите и голите горски площи по групи гори и функции е дадено в Таблица № 8.

Таблица № 8
Разпределение на общата площ по групи гори и функции

Групи гори	Иглолистни		Широколистни		Всичко	
	обща площ	залесена	обща площ	залесена	обща площ	залесена
ДС Функции	15676,4	14227,3	8949,5	8021,5	24625,9	22248,8
Защитни	3377,6	2613,3	840,6	187,3	4218,2	2800,6
Рекреационни	-	-	-	-	-	-
Защитени	2,2	2,2	-	-	2,2	2,2
Други	128,4	115,5	56,2	52,2	184,6	167,7
Общо ЗРЗТ	3508,2	2731,0	896,8	239,5	4405,0	2970,5
Общо ДСФ+ЗРЗТ	19184,6	16958,3	9846,3	8261,0	29030,0	25219,3
Горски пасища	-	-	4449,2	-	4449,2	-
ОБЩО	19184,6	16958,3	14295,5	8261,0	33480,1	25219,3

В лесоустройственият проект от 1985 година е предвидено общо ползване в размер на 442560 куб.м за 12-годишен ревизионен период от 1985 до 1996 година (средно годишно 36880 куб.м), от което 17260 куб.м годишно от главни сечи и 19620 куб.м годишно от отгледни сечи и санитарни сечи. Отсечени са общо 363076 куб.м (средно годишно 30260 куб.м) или 82,0% от предвиденото. Изпълнението от главни сечи е 218276 куб.м (ср. год. 18190 куб.м) или 105,4%, а от отгледни и санитарни сечи 144800 куб.м (ср. год. 12070 куб.м) или 61,5% от предвиденото. Настоящото лесоустройство предвижда общ добив от 429200 куб.м с клони или средно годишно 42920 куб.м – 4070 куб.м добив от главни сечи и 38850 куб.м от отгледни и санитарни сечи.

Санитарно състояние на гората

През различните години на ревизионния период са се появявали и развивали някои насекомни вредители, като: борова процесия, летораспозавивачка, борова листна оса, боров хоботник, голям горски градинар. От най-голямо значение за района на лесничеството е борбата срещу боровата процесия, която е разпространена повсеместно в иглолистните гори, като в обширни басейни има доста засегнати култури от черен и бял бор.

В някои насаждения, главно възрастни клоносечни дървостои, се забелязва увеличаване размера на гъбното заболяване *трахеомикоза*, като повредите от това заболяване са доста сериозни.

Общо от различните повреди са засегнати 654,8 ха (2,6%) от залесената площ, като преобладават повредите от трахеомикоза - върху 350,6 ха и от насекоми (борова процесия) - върху 142,8 ха. В действителност площите, засегнати в различна степен от борова процесия са многократно по-големи.

От дървесните видове най-силно засегнати са: зимен дъб, благун, бял бор, бук. Най-силно са засегнати чистите букови насаждения (от гниене) и чистите култури.

Като цяло може да се каже, че санитарното състояние на горите в района на ДЛ "Кирково" е сравнително добро.

Най-много са допуснатите нарушения от незаконна сеч - общо 28448 броя, средногодишно по 237 броя, която цифра е доста висока. Рязко е увеличено количеството на отсечената при тези нарушения дървесна маса след 1989 година, което показва, че трябва да се вземат мерки за използване на всички резерви за подобряване работата на служителите по охраната.

Броят на нарушенията от незаконна паша бележи рязък спад след цитираната година, главно поради намаляване количеството на добитъка в района.

През ревизионния период в горския фонд на лесничеството са възникнали 4 броя пожари, които своевременно са били локализирани и не са нанесли сериозни щети.

Странични ползвания

Таблица № 9
За страничните ползвания

Странични ползвания	Мярка	Предвидено по ЛУП (1985-1996) средногодишно	Реализирано средногодишно	Предвидено по ЛУП (1997-2006) средногодишно
Паша - площ	хектари	17819	18170	20024

Едър добитък	брой	9088	12037	11486
Дребен добитък	брой	16742	34394	80096
Сено	тона	10	-	4
Листников фураж	пр.куб.м	3000	1267	3500
Горски плодове – шипка, къпина	тона			?
Билки – подбел, равнец, мащерка	тона			?
Гъби – манатарка, булка, сърнела	тона			5

Видове от “Червена книга на НР България” и защитени от закона

На територията на ДЛ “Кирково” се срещат следните редки растителни видове, намерили място в “Червена книга” на Република България:

- **Родопски крем** - “замбак” (*Lilium rhodopaeum*), балкански ендемит, който се среща под връх “Вейката”;
- **Луковича пролетка** (*Romulea bulbocodium*), в района на селата Фотиново и Вранево;
- **Провански салеп** (*Orchis provincialis*), в района около село Чакаларово;
- **Странджанско сапунче** (*Saponaria stranjensis*), по течението на река Върбица, около село Подкова;
- **Веленовски дебелец** (*Sempervivium velenovskyi*), балкански ендемит, на ограничени места в цялото лесничество;
- **Седефче** (*Ruta graveolens*), на отделни места в района на лесничеството;
- **Родопска телчарка** (*Polygala rhodopaea*), в района на цялото лесничество;
- **Лудо биле** (*Atropa belladonna*), в най-южните района на лесничеството;
- **Планинско подрумиче** (*Anthemis orbelica*), български ендемит, разпространен из целия район на лесничеството.

Лов и риболов

Таблица № 10

Фауна – видов състав:

Клас	Разред	Видове
Бозайници	Чифтокопитни	сърна, муфлон, дива свиня
	Зайцеподобни	заек
	Гризачи	катерица, обикновено горска мишка, полска мишка, сив плъх, воден плъх
	Насекомоядни	таралеж, къртица
	Прилепи	остроух нощник, дългопръст нощник
	Хищници	чакал, лисица, дива котка, язовец, белка, видра
Птици	Кокошеви	фазан, яребица, пъдпъдък
	Гълъбови	гривяк, гургулица, гугутка
	Пеликанови	къдроглав пеликан, голям и малък корморан
	Щъркелови	лопатар
	Гъскови	зеленоглавка, зимно и лятно бърне; мигранти – голяма и малка белочела гъска, червеногуша гъска, сива гъска, ням лебед, червен ангч, сива патица, потапница
	Дъждосвирцови	малка рибарка
	Дневни грабливи	обикновен мишелов, голям и малък ястреб, белошипа и черношипа ветрушка, орел рибар, малък креслив орел
	Нощни грабливи	горска улулица, забулена сова, кукумявка
Влечуги	Костенурки	шипобедрена и шипоопашата костенурка
	Люспести	зелен гуцер, жълтокоремник, слепок, пепелянка, обикновена водна змия, пъстър смок, смок мишкар, стрелец, вдлъбнаточел смок, безкрак гуцер
Риби	Есетрови	моруна, есетра, чига, виза, пъструга
	Селдови	дунавска скумрия (карагъоз), малка дунавска скумрия

		(харип, блеч), дунавска пъстърва
	Щукови	обикновена щука
	Шаранови	див шаран, шаран, каракуда, толстолоб, платика, червеноперка, бабушка, распер, уклея, бяла мряна, морунаш, сом, гулеш, щипок
	Трескови	михалца
	Костурови	бяла риба, бибан, обикновен костур, попчета, слънчева риба

Защитени територии

На територията на ДЛ "Кирково" има обявени следните защитени природни обекти:

Природна забележителност "Арабаджийско", обявена със заповед № 233/04.04.1980 на КОПС, с площ 1,4 ха. Естествено находище на обикновена ела, в землището на село Горно Къпиново. Състоянието на насаждението е влошено, поради започнал процес на съхнене на елата.

Природна забележителност "Хвойната", обявена със заповед № 4051/29.12.1973 на МГГП, с площ 0,8 ха. Естествено находище на дървовидна хвойна в землището на махала Нане. Насаждението се намира в стари гробища, някои отделни дървета са започнали да съхнат. Това находище е едно от малкото естествени находища на дървовидна хвойна в България. Оградено е с трайна телена ограда.

Природна забележителност "Естествено находище на джел (Ilex aquitolium)", обявена със заповед № 233/04.04.1980 на КОПС, с площ 0,02 ха. В землището на село Кремен. Представлява няколко броя дребни дървета, които се намират между два съседни дола.

Вековни дървета: бряст, в училищният двор на село Чакаларово; **два цера**, в село Бенковски и **чинар**, в центъра на махала Жерка